

Fruitboomgaarden

Fruit uit eigen tuin oogsten geeft plezier. Voor ons, mensen, maar misschien wel vooral voor vogels, insecten en zoogdieren. Zij komen op de nectar, oude stammen of het valfruit af. De bloesem trekt hommels, bijen en vlinders aan die voor bestuiving zorgen. In oude hoogstamfruitbomen ontstaan holten waarin soorten als de steenuil een broedplek vinden.

Op het oude (boeren)erf werden meestal hoogstam appel- en perenbomen aangeplant. Bij een grote boerderij was bijna altijd een grote boomgaard. Bij een klein bedrijf stonden vaak een paar boompjes. Het fruit was voornamelijk voor eigen gebruik. Daarom werd bij aanplant rekening gehouden met de oogst- en bewaartijd.

*‘Meestal stond de boomgaard in de huisweide.
Hier liepen de zwakke dieren een tijdje rond.’*

Schape en koeien graasden onder de hoge kronen van de boomgaard. Als er geen vee in de buurt was werden er vaker halfstam- of laagstambomen aangeplant. Handig bij het snoeien en plukken.

Soortkeuze

De bewoner, de grondsoort en de streek zijn bepalend welk soort en ras wordt aangeplant: klei-, veen- en humusrijke zandgrond zijn prima voor de appel en de peer. Appels zijn gevoeliger voor ziekte en moeten goed worden gesnoeid. Pruimen groeien prima onder minder goede omstandigheden. De kers gedijt vooral bij genoeg kalk en water in de grond.

Het plan, de soorten en de uitwerking

Ook hoogstamfruitbomen kunnen worden aangeplant als solitair. Het mooiste blijft toch een boomgaard met een aantal (soorten) fruitbomen. We geven je graag tips om een goede boomgaard neer te zetten:

- Voor vruchtzetting worden de meeste rassen bestoven door een ander ras. In [bestuivingslijsten](#) staat welke soorten in elkaars omgeving moeten staan.
- Minimale onderlinge plantafstanden: zoete kersen 12 meter, appels 10 meter, peren 8 meter en zure kersen en pruimen 6 meter.
- De appel heeft een bolle- en de peer een piramidale vorm. De kers vooral een losse vorm. Neem de vorm van de boom, de onderlinge plantafstand en de bestuivings-tabel mee in het beplantingsplan.
- Het planten van hoogstammen kan van november tot april tijdens vorstvrije perioden.

Aanplant

Wat moet je doen	Uitvoering
Instructie volgen	Bekijk het praktische instructiefilmpje van Landschapsbeheer
Plantgat graven	<ul style="list-style-type: none">Graaf een gat van 0,6*0,6*0,5 meter
Jonge boom, stamomtrek 8-10 cm	<ul style="list-style-type: none">Gebruik een schop of een kraantje
Bodem plantgat losmaken	<ul style="list-style-type: none">Harde bodem? Woel de plaat los. Zo kan het water weg en hebben de wortels ruimte om te groeien
Boompa(a)l(en)	<ul style="list-style-type: none">Plaats de paal altijd aan de zuidwestkant van het plantgatAfstand tussen stam en boompaal is minimaal 10 cmGeen vee? Dan is 1 boompaal genoegWel vee? Plaats dan twee boompalen om de boomkorf te bevestigenBoompalen: bij voorkeur eik, acacia of kastankehout (inheems)
Kuil dichtmaken	<ul style="list-style-type: none">Iemand houdt de boom vast en schudt deze op-en-neer zodat de grond goed tussen de wortels komtHoud de ent (verdikking op de stam) 5 cm boven de aardeGrote kluiten met de schop verkleinenSchep de uitgegraven aarde in het plantgatAls het plantgat half gevuld is kan de aardelicht worden aangetraptHoud in verband met inklinken de grond in het plantgat iets hoger dan de aarde
Boomband	<ul style="list-style-type: none">Sla de boomband om de stam en maak er een horizontale 8 vanZet de band met een nagel vast in de boompaal
Begrazen	<p>Voordelen:</p> <p>Weinig tot geen maaiwerk Natuurlijke bemesting Schaduwplek voor de dieren in hete periodes</p> <p>Nadeel:</p> <p>Bomen moeten beschermd worden tegen vraat</p>
Boomkorf	<ul style="list-style-type: none">Plaats boomkorven om de fruitbomen te beschermen tegen veeBoomkorven zijn te koop, maar je kunt ze zelf maken van stevig gaasDe dieren die worden gehouden in de boomgaard zijn bepalend voor de hoogte van de boomkorf. Een paard reikt het hoogste en knaagt ook graag aan de bast

Beheer

Periode	Wat te doen?	Hoe doe je het?	In beeld
Eerste 5 jaar	Gesteltakken <ul style="list-style-type: none"> • Direct na aanplant terugsnoeien naar 2/3 van de oorspronkelijke lengte • Knip af op een paar cm boven de naar buiten gerichte knop • Houd de grond rond de stam (boomspiegel) onkruidvrij 	Zie: Snoeien van Fruitbomen , Bureau Schildwacht <ul style="list-style-type: none"> • Schoffelen • Grond bedekken met maaisel of houtsnippers 	
Eerste 4 tot 6 jaar	Vormsnoei voor goed opgebouwde kroon	<ul style="list-style-type: none"> • Volg een snoeicursus voor hoogstamfruitbomen • Bekijk het instructiefilmpje van Land-schapsbeheer • Schakel deskundige hulp in 	
Oudere bomen	<ul style="list-style-type: none"> • Vorm- en verjongingssnoei • Winter- en/of zomer-snoei 	<ul style="list-style-type: none"> • Volg een snoeicursus voor hoogstamfruitbomen • Schakel deskundige hulp in 	

Specialisten in hoogstamfruitbomen in Zuid-Holland

- [Hoveniersbedrijf Frans Jansen](#)
- [M'Appelle](#)
- [Hoogstambrigade Natuur- en Vogelwacht Vijfheerenlanden](#)
- [Hoekschevaards Landschap](#)

Meer informatie over een streekeigen erfinrichting in Zuid-Holland?
Kijk dan op www.zelfdoeninz.nl/erfgroen

